

- 90% втрат врожаю пов'язано з погодними умовами. За допомогою погодного моделювання та управління ризиками, втрати можна знизити на 25%.

Список використаної літератури

1. Гринчук Ю. С. Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів // Агросвіт, 2013. № 10. с.7-9.
2. Організація сільськогосподарського використання земель на ландшафтно-екологічній основі / за заг. ред. проф. П.Г. Казьміра. Львів : Львів. нац. агроуніверситет, 2009. 254 с.
3. Нагірняк Т.Б., Грабовський Р.С., Грицина М.Р. Еколого-економічні аспекти раціонального використання і охорони земельних ресурсів в Україні / Науковий вісник ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького, 2017. т 19. № 79

ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Марія САПЩУК

здобувач вищої освіти спеціальності

193 «Геодезія та землеустрій»

Науковий керівник: **Тетяна КУШНІРУК**

кандидат сільськогосподарських наук, доцент

кафедри садово-паркового господарства, геодезії і землеустрою

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський

Обмеженість природних ресурсів, їх безконтрольне використання, екологічні конфлікти привертають увагу спільноти до проблем екологічно безпечного природокористування, проявом чого є суттєві перешкоди для забезпечення сталого розвитку країни, її регіонів. Необхідність їх вирішення обумовлює інтеграцію соціальних, економічних, екологічних інтересів суспільства та запровадження системи управління процесами екологічно

безпечного природокористування. Недостатня дієвість механізмів екологічно безпечного використання природних умов і ресурсів потребує наукового обґрунтування напрямків їх удосконалення на рівні країни та регіонів.

У сучасних умовах, коли проблеми взаємодії людини і природи набувають значення загальнонаціональних пріоритетів, сформувалась і отримала своє конституційне закріплення відносно нова функція держави - екологічна. Така функція спрямована на гармонізацію відносин суспільства і природи, забезпечення оптимального врахування економічних та екологічних інтересів суспільства за безумовної першості екологічних [1].

Сучасну екологічну ситуацію в Україні можна охарактеризувати як незадовільну. За свідченням експертів, техногенне навантаження на довкілля на деяких територіях у 4-5 разів перевищує аналогічні навантаження порівняно з розвинутими країнами світу. Прискорюються темпи деградації навколишнього середовища [2]:

- майже всі ґрунтові води і поверхневі водні джерела забруднені (за даними ЮНЕСКО Україна займає 95 місце за рівнем раціонального використання водних ресурсів та якісних характеристик води) [2];

- останніми роками у промислово розвинутих регіонах в атмосферному повітрі постійно реєструвалася наявність майже 16 поліциклічних ароматичних вуглеводнів, 8 з яких є канцерогенними речовинами, груп нітрозамінів та деяких важких металів, загалом канцерогенний ризик досяг 6,4 – 13,7 випадку онкологічних захворювань на 1 тисячу осіб, що значно перевищує міжнародні показники ризику [2];

- на всій території України поширюються процеси деградації земель, найбільш масштабнішими з яких є ерозія (майже 57,5% території), забруднення (майже 20% території), підтоплення (майже 12% території). Зменшується вміст поживних речовин у ґрунтах, а щорічні втрати гумусу становлять 0,65 т. / 1 га [2].

Уперше питання про включення екологічної проблеми в поле системи національної безпеки виникло на початку 70-х рр. XX ст. на тлі глобальної

енергетичної кризи і загострення проблеми охорони навколишнього природного середовища. Важливу роль в екологізації проблематики глобальної безпеки відіграла Стокгольмська конференція ООН з охорони навколишнього середовища (1972 р.). Паралельно з постановкою екологічних проблем Стокгольмська конференція зорієнтувала світове співтовариство на пошуки шляхів їх запобігання. Учасники конференції визнали неефективність одностороннього рішення екологічних проблем. Заходи локального і регіонального спрямування – це лише часткові рішення з огляду на транскордонні наслідки практично будь-якого екологічного збитку. Перенесення шкідливих виробництв за кордон і експорт промислових відходів в умовах екологічної взаємозалежності не зменшують загальний рівень екологічного навантаження на біосферу Землі і лише віддаляють та змінюють форми небезпечних екологічних наслідків для країн-експортерів.

На Стокгольмській конференції ООН було зазначено, що технічний прогрес здатний тільки відтермінувати наступ глобальної екологічної катастрофи і замаскувати відповідальність сучасного покоління перед нащадками за шкоду навколишньому природному середовищу. У світовій спільноті немає іншої альтернативи, окрім необхідності скорочення антропогенного навантаження на біосферу планети і переходу до стратегії самоконтролю та самообмеження в питаннях економічного і демографічного зростання [3].

Екологічну безпеку розглядаємо як комплекс природних, соціальних та інших умов, що забезпечують безпечне життя і діяльність населення, на певній території. Вживання поняття екологічна безпека набуло широкого поширення в суспільно-політичній і науковій лексиці. Це пов'язано з наявністю реальної екологічної небезпеки для довкілля внаслідок дії багатьох загроз природних, техногенних і соціально-політичних факторів. Екологічна безпека є масштабним поняттям та охоплює різноманітні аспекти життєдіяльності людини. Вважаємо, що поняття екологічної безпеки потребує конкретизації змісту й меж використання.

На мою думку, екологічна безпека – це система умов, що спрямовані на забезпечення життєво важливих потреб та інтересів суспільства від наявних реальних або потенційних загроз, що створюються антропогенним чи природним впливом на навколишнє природне середовище. Об'єктами екологічної безпеки є природні умови, ресурси, середовище, матеріальні й духовні потреби людини.

Природокористування розглядається як цілісна система заходів, які спрямовані на вивчення, освоєння, раціональне використання, перетворення, охорону та відтворення природних умов і ресурсів території.

У вузькому розумінні, природокористування – це безпосереднє використання (освоєння, експлуатація, видобуток) природних умов і природних ресурсів тієї або іншої території (світу, групи країн, окремої країни, регіонів), з метою забезпечення життєдіяльності та економічного добробуту людей.

В основу екологічно безпечного природокористування покладено такі принципи господарської діяльності людства як гармонізація відносин суспільства і природи, забезпечення оптимального врахування економічних та екологічних інтересів за безумовної першості екологічних. Класифікацію екологічної безпеки природокористування проводять за різними критеріями, зокрема за джерелами небезпеки, масштабами впливу, територіальним принципом, тощо.

Проблема екологічно безпечного природокористування еволюціонувала від монографічних досліджень кінця XIX ст. до міждисциплінарних прикладних досліджень на початку XXI ст. Дослідження механізмів екологічно безпечного використання природних умов і ресурсів завжди перебували в центрі уваги науковців. Розробка і запровадження організаційних та економічних заходів екологічно безпечного природокористування виступає дієвим засобом досягнення перспектив сталого розвитку країни та її регіонів. Важливим для цього є вивчення світового досвіду організаційного та економічного забезпечення екологічно безпечного використання природних умов і ресурсів.

Список використаної літератури

1. Балджи М.Д. Організаційно-економічні засади комплексного природокористування на регіональному рівні: монографія. Одеса: Атлант, 2010. 500 с.
2. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки: постанова Верховної Ради України від 05.03.1998 №188/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. №39. Ст. 248.
3. Павліха Н.В. Управління ландшафтами природоохоронних територій: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2014. 216 с.

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ОЗОНОВОГО ШАРУ

Андрій СЕРЕДЮК

здобувач вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія»

Науковий керівник: **Леон РОГОВИК**

кандидат хімічних наук, доцент кафедри екології і
загальнобіологічних дисциплін

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет
м. Кам'янець-Подільський

Ми живемо у комфортному світі новітніх технологій, наповненому неймовірним різноманіттям речей, техніки, продукції та іншого. Прокидаючись зранку, снідаючи та йдучи на роботу, мало хто замислюється, якою ж ціною нам все це дістається. Але насправді ж, весь наш комфорт та затишок подаровані нам ціною знищеного довкілля.

Велика кількість виробництв, ферм, електростанцій та інших “чудес індустріалізації”, мало не вбили нашу планету, зокрема і озоновий шар. Саме про озон, його руйнацію, чинники забруднення та відновлення, в подальшому і піде мова у моїй доповіді.